

[Peter Nielsen.]

brugsejendomme må nedlægges af hensyn til det militære byggeri. Den store tilstrømning af arbejdskraft til de nordjyske moseegne under krigen var man dengang glad for, da den sikrede landets brændselsforsyning. Man skulle derfor synes, at disse egne nu måtte have krav på et lands goodwill fra samfundets side.

Selvom de arbejdere, der trods den almindelige arbejdsløshed og boligmangel har kunnet søge andetsteds hen, forlængst har forladt moseegnene, er antallet af arbejdere der stadig det dobbelte af, hvad det var før krigen. Og disse mennesker har nu ikke de ringeste muligheder for i fremtiden at få arbejde, medmindre staten igangsætter kultiveringsarbejder i moserne. Arbejdsløsheden ligger permanent meget højt og har i lange perioder i de forløbne år været på 80—85 pct.

Kommunerne iværksætter de vejarbejder, som der gives tilladelse til, men de kan selvsagt kun beskæftige et ringe antal af den store ledige arbejderstab. Mange har allerede opbrugt deres arbejdsløshedsunderstøttelse, og strømmen til socialkontorerne vokser dag for dag, hvilket ikke alene er en stor belastning for de stedlige kommuner, men også skaber fortvivelse i de mange arbejderhjem, især da disse mennesker overhovedet ingen fremtidsmuligheder har.

Vel er spørgsmålet om vore landarbejderes fremtidsmuligheder — navnlig efter landbrugets mekanisering — gældende for hele landet, men i de nordjyske moseegne er det særlig brændende.

Da jeg under finanslovdebatten i 1950 rejste spørgsmål overfor daværende landbrugsminister Hauch, henviste han til, at man agtede at sælge arealerne i Store Vildmose til aktieselskabet Kaas Briketter, der da ville igangsætte arbejder. Denne handel har forlængst fundet sted, og i øjeblikket affræses her på 1 000 ha, hvilket ikke skaber megen beskæftigelse. 400 ha er fuldstændig afgravet og parat til kultivering, men intet sker.

Aktieselskabet Kaas Briketter er meget interesseret i kultivering af de afgravede

arealer, hvis størrelse vil vokse, efterhånden som affræsningen foregår, men kan vel næppe uden statens bistand udføre denne opgave. Når dette kultiveringsarbejde bliver virkelig rationelt udført, kan mosen omdannes til god landbrugsjord og store værdier blive tilført samfundet. Der vil på de indvundne arealer fremtidig være gode levedmuligheder for mange mennesker.

Tanken blev i sin tid skrinlagt, da man mente, der skulle kostbare pumpeanlæg til. Man har dog senere anerkendt, at et projekt, der var foranlediget udarbejdet af de lokale arbejdsmandsafdelinger, var gennemførligt uden pumpeanlæg.

Der findes endvidere den privat ejede Kaas Mose på 100 ha. Den ligger fuldstændig uudnyttet hen, idet de private lods ejere ikke magter en kultiveringsopgave. Dem vil man sikkert nemt kunne komme til forståelse med, da de ikke har spor nytte af disse arealer.

De samme forhold gør sig gældende for Lille Vildmoses vedkommende, hvor mosearealerne nu er ved at være større end i Store Vildmose. Således har grev Schimmelmann 2 400 ha liggende uudnyttet hen. Statens jordudvalg har ikke tidligere interesseret sig for erhvervelse af disse arealer, men dets formand har dog nu udtrykt en vis interesse. Det ville være godt, om den højtærede landbrugsminister kunne foranledige denne interesse omsat i praktisk handling.

Men ved såvel Store som Lille Vildmose er der altså mængder af villig og duelig arbejdskraft. Der er store produktive arbejdsmuligheder. Det drejer sig om tusinder af familiers fremtidsskæbne. Det er derfor, jeg spørger den højtærede landbrugsminister, om dette nyttige og produktive arbejde nu ikke snart kan iværksættes.

Landbrugsministeren (Sønderup): Da det ærede medlem stillede det spørgsmål, som han nu for et øjeblik siden har gjort rede for, var jeg knap helt klar over, hvor stort og omfattende han mente dette spørgsmål var. Jeg måtte på forhånd gå ud fra, at de områder, hvortil han sigtede, var de mose-